

„Erzsébet” (vörös-kereszt) kórház.



BIZONYTÁNY. I-ső sebészeti osztály.
Alulírott a vezetéke alatt álló sebészeti osztályon tett kísérletek alapján bizonyítja, hogy az **Altstadter-féle „Phönix-szesz”** mindazon körös esetekben, hol szeszben bedörzsölések javulnak és hol felületet verőbőszékre cseréltetik, nevezetesen az izületek heveny és idült csúszás bántalmainál, azután csonttörések és ficamok alkalmával, melyek kitérésre hosszabb idővel okozott izommozgatlanság és sorvadással, massage közben stb. jó eredménnyel használtatott végre még huzamosabb használata után sem okozott bõrízgatást vagy lobosodásokat.
Budapest, 1886 május 12-ú.

Mielőtt Phönix szeszszel a nyilvánosság terére léptem volna, saját és a szenvedő közönség megnyugtására a legtöbb beteg- és kórházban átadtam kipróbálás végett s ott a következő betegségekben **fényes eredménnyel** lett használva; ennek folytán a szesz egy oly általános szer, melynek kitűnősége mind általánosságban, mind a közhatalomra nézve jónak találhatott és egy családban sem kellene nélkülöznie. — Az én Phönix-szeszem a legtöbb nyilvános betegházaiban folytonosan használtatik s különösen abban bizonyul bedörzsöléssel (massage) minden csúszás bajokban, az izületek avult csúszásában, podagrában, köszvényben, idegbajok-idegbajokban, idegszagattásban, idegkórban, keresztcsont fájásban, ischiasban, podagrában, fejköszvényben, idegbajok-ban, fczamodásokban, holttag ellen, az idegek és izmok megmerevülésénél, vörösköszvényben, idegbajok-ban, fczamodásokban, holttag ellen, az idegek és izmok megmerevülésénél; továbbá fulgus és fulgusgátás ellen, a szemek sítésre, valamint előhaladt aggagban a beálló gyöngeségnél; továbbá fulgus és fulgusgátás ellen, a szemek gyöngeségében, fogfájásban, szájbajokban mint szájvíz, hajfájásban és a hajtalaj erősítésére. Beszélget használatával a rögön beálló rosszulletet, hányásnál, gyomorzsorogtatásnál, rossz emésztésnél, kolikában, bûzös lehelletnél és cholera-nál. — Ara egy üveggel 1 frt. 6 üveg 5 frt 50 kr. 12 üveg 10 frt.

Központi küldeményezési raktár:
Br. Altstüdtter feltalálónál, Budapest, király-utca 26. szám.

Dr. Lengiel F. nyir-balzsama.



Már a növényi nedv, mely a nyirből annak törzsét megfúrta, kifolyik, emelkezett óta a legkitűnőbb sejtisztítónek van ismervé; ha pedig e nedv a fát találó utasítása szerint vegyi uton balzsammá dolgoztatik, majdnem csodálatos hatással bír. Ha azzal arczot vagy egyéb bõrészeket este bekenjük, már a károsító reggelen majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bõrről, miképpen folytán az gyöngedde és fehérré válik.
E balzsam kisimítja az arczon támadt redőket és himlőbajokat, fiatal arczsint ad; a bõrnek fehérséget, gyöngédséget, frisseséget kölcsönöz; a legrövidebb idő alatt a szeplőt, a foltokat, anyajegyet, orrvörösséget, bõrtakát és minden egyéb bõrzenyennet eltávolít. Egy korsóval használati utasítással együtt 1 frt 50 kr.; postán küldve 10 kr. többlet.
Fő letét Magyarországra számára Török József, gyógyszerésznél, Budapest király-utca 12. szám; Pozsonyban Pisatory Bódog, gyógyszer. Temesváron Tarcsay János, gyógyszer. Zágrábban Mittelbach Zsigmond gyógyszerésznél.



VASÁRNAPI UJSÁG

37-İK SZÁM. 1886. BUDAPEST, SEPTEMBER 12. XXXIII. ÉVFOLYAM

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: félévre 6 * Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: egész évre 8 frt félévre 4 * Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: egész évre 6 frt félévre 3 * Külföldi előfizetésekre a postai költség meghatározott vitélji is csatolandó

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható, — az osztrák tartományok számára **Szelinski György** cs. kir. egyetemi könyvtárosnál Bécsben, I., Stefansplatz Nr. 6.

Az új közjegyzői törvény.

1886. ÉVI VII. TÖRVÉNYCZIKK.
Szenteltetett 1886. évi márczius hó 19-én, kihirdetett az országos törvénytárban 1886. évi márczius hó 23-án.
Kiegészítve az 1874. évi közjegyzői törvény érvényben hagyott §§-val és ellátva a közjegyzőségre vonatkozó curiai döntvényekkel és magyarázatokkal.

Irtja
Szokolay István,
jogtndor.
Ara füzve 1 forint 20 krajczár osztr. ért.

Megnyitási jelentés.
Bátorokodom a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy
Budapest, Andrássy-út 29. sz.
alatt egy
illatszer-üzletet
nyitottam. Reményem, hogy ugy lelkesítőre kiszolgálát, valamint gazdagon felszerelt raktárom által, nem különben ezen szakmában szerzett sok évi tapasztalataimmal fogva, valamennyi igényeknek teljesen meg fogok felelni, a miert is üzletemet szives megtekintés végett ajánlom. — Eladás Kicsinyben és nagyban.
BODROSSY GÉZA illatszerár az „IRIS”-hez.
Árjegyzékek kívánatra rendelkezésre állanak. 2943

KWIZDA KÖSZVÉNY-FOLYADÉKJA

évek óta kipróbált, jeles szer
köszvény, eszú és idegbántalmak ellen.
Jelesnek bizonyul fczamodások, az izmok és idegek feszültsége, véraláfutások, zúzóadások, a bõr érzéketlensége, továbbá helyi görcsök (lábikragörös), idegfájás, s kötelek után származott daganatok ellen; főként erősítő szer nagyobb fáradságok, yaloglások, stb. előtt és után, valamint előhaladt aggkorban beállott gyöngeségeknél.
Valódi minőségben a következő czégeknek: **Budapest** egyben **Török József** gyógyszerésznél, Kochmeister Fizes utóda, Neruda Nándor, Pillich Ferenc, Strobenz test-erek, Thallmayer és Seitznél, Detsinyi F., Steden J.-nél. — Icsinyben: Altwirth J. gyógyszerésznél, valamint a legtöbb gyógyszerárban.
Fő letét: KWIZDA FERENCZ JANOS irületi gyógyszer. és cs. k. udv. szállítónál **Kornelburgban.**
Egy üveggel 1 frt o. é.
Ezen kívül a koronaországok majd minden gyógyszerárában vannak letétek, melyek a vidéki lapok által időnként köztudomásra hozatnak **zives megfigyelésül.** E készítmény vételénél kérjük a t. közönséget, mindig Kwizda köszvény-folyadékát kérni és arra figyelni, hogy ép úgy minden üveg, valamint a carton is a fennebbi védjeggyel van e ellátva. 2696

AZ EQUITABLE

életbiztosító-társaság New-Yorkban
alapított 1859-ben.
Biztosítási tőke 1884 decz. 31-én 788,993,384 o. é. frt a társaság vagyona 148,312,010 o. é. frt nyereségen tartalék 26,733,223 o. é. frt az 1884-ben kötött új biztosítások összege 216,436,495 o. é. frt az egész nyeresémet a biztosítottak közt osztatik szét.
Minden kötvény három év múlva megtámadhatlaná válik. 2629
Magyarországi vezérképviselőség:
Budapest, VI., Andrássy-ut 12.

500 aranyat fizetek annak,



ki dr. GREENSILL salicyl-sav-szájvíze használata után — egy üveggel 40 kr. — még valaha fogfájást kap vagy lehellete bûzös leend. **Dr. Greensill** fogszéplője, mely a szájvíz után használható, a fogakat fényes fehérré teszi. A szer ártalmatlansága biztosított. Ara 40 kr. Kapható gyógyszerárakban, illatszerekedésekben, s előkelő fodrászoknál, **Dr. GREENSILL RÓBERT,** tanár, Parisban. Főraktár Budapest **Dankovszky Istvánnál** V. k., József-ter 2. sz. **Török Józsefnél** VI. k., király-utca 12. sz. **Neruda Nándornál** IV. ker., hatvani utca. **Liborius Kiss** IV. k., kis híd-utca 8. sz. **Budán Kabakovits Györgynél** illatszerek. II. ker. fő-utca 30.

Máriaczei gyomorcsépek.

Jeles hatású szer a gyomor minden betegségeiben és főkülmulhatatlan étvágyhiány, gyomor-gyengeség, rossz-szagu lehellet, szelek, savanyu felbõfögés, kolika, gyomorhurut, gyomorégés, húgykõképzõdés, túlságos nyálkakepzõdés, sárgaság, undor és hányás, ha az a gyomorból ered, gyomorgörös, székszorulat, a gyomornak túlterhelése étel és ital által, gilszta, lép- és májbetegség és aranyérel.
Egy üvege ára használati utasítással 35 kr. Kapható minden gyógyszerárban. 2262
Főraktár Magyarországra részere **Török József** gyógyszerésznél Budapest, király-utca 12. szám.
Óvás! A valódi máriaczei csépek sokféle képen hamisítatnak és utánzatnak. — A valódiság jeleül minden palack vörös, fennebbi védjeggyel ellátott csomagolásban legyen, s a szinten minden palackhoz mellékelt használati utasításon rajta kell legyen, miszerint az Gusek Henrik nyomdájában, Kremsierben nyomtatott.
Központi szétküldési raktár:
Brady Károly, „az órangyalhoz” címzett gyógyszerárban Kremsierben, (Morvaország).

RADAIN FÜRDŐ savanyvíz-forrás
legtartalmasabb szikeny-savany-savanyvíz. Garod kísérletei bebizonyították, hogy a radaini savanyvíz a legbiztosabb gyógyszer. Kapható minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.
Főraktárak Budapest: **Edeksuty L. és Mattoni & Wille** uraknál. Kapható minden egészségesebb gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

Legjobbnek elismert japáni „arczbõr-ápoló papir”

nélkülözhetlen toilette-szer hidegben és melegben.
Egy csomag, á 200 lappal 60 kr., bérmentve 80 krajczár. Egy csomag, á 500 lappal 1 frt 50 kr., bérment. 1 frt 50 kr. használati utasítással együtt. Kapható
Seefehlner J.L. cs. és k. udv. papirkereskedésben Budapest, váci utca 9. sz. alatt.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárakban kapható — az osztrák tartományok számára **Szelinski György** cs. kir. egyetemi könyvtárosnál Bécsben I., Stefansplatz Nr. 6.

A KÖZSÉGI RENDTARTÁS KÉZIKÖNYVE

tartalmazza az 1886. évi XXI., XXII. és XXIII. törvényekben (a községi, törvényhatósági és fegyelmi törvények) hiteles szövegét, kiegészítve miniszteri és curiai döntvényekkel, utasításokkal; a községek hatáskörének, a községi elöljárók törvényhatósági tisztviselők, bizottságok teendőinek előírásával; magyarázatokkal és iromány-példákkal.
Irtja
SZOKOLAY ISTVÁN
jogtndor.
Ara füzve 1 forint 80 kr.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható — az osztrák tartományok számára **Szelinski György** cs. kir. egyet. könyvtárosnál Bécsben, I., Stefansplatz Nr. 6.

MAGYARORSZÁG A TÖRÖK HÓDÍTÁS KORÁBAN

SALAMON FERENCZ
MÁSODIK JAVITOTT KIADÁS
Ara füzve 2 frt. Vázonkönyvesben 2 frt 50.

GERLÓCZY KÁROLY.

BUDAPEST emelkedését teljes joggal mondhatni rohamosnak. Talán az egy Berlin kivéve nincs Európában város, mely oly haladást bírna fölmutatni, mint Magyarország fővárosa. A ki két évtized óta nem látta, nem ismerne reá. Egészen megújodott, átalakult, kiterjeszkedett, pedig sem árva nem söpörte el ócskább házait, mint 1838-ban, sem tűzvész nem pusztította el avultabb részeit. A természetszerű fejlődés útját nem hagyta el, csak gyorsan haladt rajta. Egymás után, néhány havi időközök alatt egész utcasorai támadtak üres telkek vagy romlatag épületek helyén, paloták, boulevardok, sétateretek keletkeztek, úgy hogy ma már Budapest nem csupán természeti páratlan fekvésénél fogva, de az emberi kéz által rakott építményei czimén is a kontinens szebb városai közé sorozható.

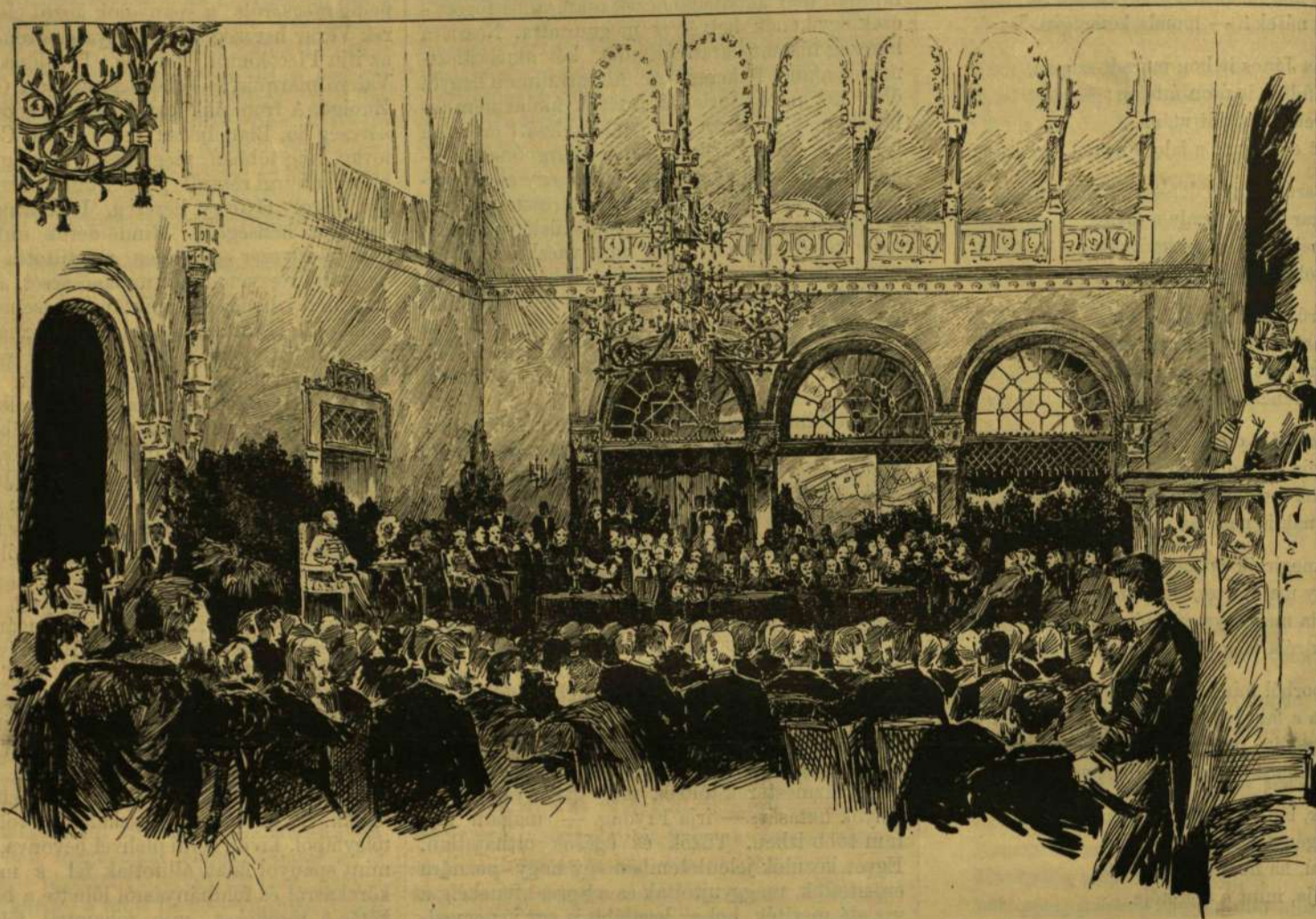
Mintegy két évtizede már, hogy a magyar főváros fejlődése ily gyors tempót mutat, de a haladásnak ez a tempója még sokáig nem válik lassubbá, Bécs, a büszke birodalmi metropolis, a fejedelmi udvar székhelye, melynek emelkedése szintén a jelentékenyebbek közül való, nagyobb szabályozásait, melynek a lerombolt bástyák és kőfalak helyén keletkeztek, már-már befejezte; azokkal a középitkezésekkel, melyek egy fővárost megilletnek, már elkészült, több királyi palotát, több kaszárnyát, múzeumot, burg- és operaszínházat, városházat, tanépületeket, parlamentházat nem igen épít egyhamar. Budapestre nézve még mind ez hátra van. Most kezd kiépülni második körútja, mely kettős palotasort vezetend körül a városon a felső Dunától az alsó Dunáig. A parlament házának, mely a magyarok honfoglalásának monumentuma kíván lenni, már rakják alapjait; a király csak az imént fogadta el a budai várpalota kiterjesztésének tervét. Az egyetemi építkezések egy része még hátra van s még azután vár megvalósításra az a terv, mely a főváros környékét helyi vasúthálózattal vonva be, üdülő nyaralóhelyekkel, olcsóbb családi házak telepeivel, egész külső városkákka építendő tele. Tagadhatatlan, hogy Budapestnek, valamint Berlinnek is, e nagy emelkedéséhez nagyban hozzájárultak a politikai viszonyok, melyek a fővárost az állami legfőbb hatóságok székhelyévé, a kereskedés, az ipar, a forgalom központjává terék. Hozzájárult a nemzet áldozatkészsége is, mely

a törvényhozás által megszavaztatta a főváros visszanyert alkotmány első évtizedeiben álltak a főváros ügyeinek élén s nem mulasztották el annak javára használni föl a kedvező viszonyokat.
Ez ha majdan emlegetni fogják e buzgó férfiak neveit, kik polgárerényeikben nem büszkélkedve, csupán a kötelesség becsületes teljesítésének ösztönét vezettetve megalkották a modern Budapestet, — ez érdemesek sorából nem fog kimaradhatni az a név, mely e sorok fölé írva van s melynek viselője, vonatkozással a fővárosnak az utolsó időkben elért fejlődésére, ha szerénysége megengedné neki, jogosan mondhatná el, hogy «quorum pars magna fui».

Gerlóczy Károly, Budapest főváros I. alpol.



Goszleth I. fényképe után.
GERLÓCZY KÁROLY.



BUDAPEST FŐVÁROS ÉS A TÖRTÉNELMI TÁRSULAT EGYÜTTES DISZÜLÉSE A REDOUT NAGYTERMÉBEN SZEPT. 1-JÉN.



A BUDAVÁRI EMLÉKTÁBLA LELEPLEZÉSE SZEPT. 2-ÁN.
A BUDAVÁR VISSZAVÉTELÉRE RENDEZETT ÜNNEPÉLYEKBŐL.

Weinwurm pillanati fényképe.



SÁNDOR BOLGÁR FEJEDELEM SZÓFIAI PALOTÁJA AZ ÁLLAMCSINT KÖVETŐ REGGELEN.



A FEJEDELEM, A MINT A LEMONDÓ OKMÁNY ALÍRÁSÁRA KÉNYSZERITIK.
A BULGÁRIAI ÁLLAMCSINY.

A Herkules, egyik kezében késsel, a másikban fejszével, fáradhatatlanul pusztította az ostromlókát.

— Csak rajta! Capom! csak rajta!... Verd agyon! — kiáltá Pointe Pescade, a kinek szünet nélkül megtöltött és kilőtt forgópisztolya úgy pattogott, mint a kartácsos szelencze.

De az ellenség nem tájított. Miután több ízben kivették a védből, végre azon a ponton volt, hogy behatoljon és megszállja a várost, de ekkor a háta mögött hirtelen megváltoztak a dolgok.

A Ferrato állást foglalt gyöngye gőz alatt, — nem egészen három fonalnyira a partról, s innét fedelzeti ágyúival, hosszú sudárgyújával, Hotchkiss-féle revolverágyúival és Gatleigs-fele golyószóróival, a melyek az ostromlókát úgy terítették le, mint a kasza a fűvet, megtámadta őket hátulról és kegyetlen öldöklést vitt véghez köztük, míg egyidejűleg porrá lökte és elsüllyesztette a hajókat is, a melyek a sziklák tövében horgonyoztak vagy kikötve voltak.

Ez borzasztó és váratlan csapás volt a szenuszistákra nézve. Nem csupán hátulról látták magukat megtámadtatva, de a menekülés is lehetetlenné vált, ha a Ferrato lövegei megsemmisítik a hajóikat.

dani, hogy megmenekültek a nyomorult ficzko revolverlövései elől.

De úgy látszott, mintha a sors még egyszer ki akarná őt ragadni a büntető igazságszolgáltatás kezei közül.

Sárkánynak és a szenuszisták főnökének sikerült egy kis saccólévere menekülnök, a melynek kormánylapátja már mozgásban volt, hogy kiirányozza a hajót a sik tengerre. A Ferrato sokkal messzebb állomásozott, hogysem jelt lehetett volna neki adni az üldözésre, s így a gonosztevők remélhették, hogy meg fognak menekülni.

E perczben Cap Matifou egy ágyúcsövet pillantott meg, mely az állványáról leesett és a fövényen hevert.

Odarohanni, a még megtöltött ágyúcsőhöz, azt emberfeletti erővel feltenni az egyik sziklára, megvetni a lábát, hogy az ágyút a két fogantyujánál fogva erősen tarthassa, aztán hatalmasan mennydörgő hangon elkialtani magát: «Ide, Pescade, ide hozzám!» — mindez csak egy pillanat műve volt.

Pointe Pescade meghallotta Cap Matifou szavait, látta és megértette, hogy mit tett «az ő Capja», odaszaladt s miután a saccólévere irányozta az ágyút, a melyet ez az élő állvány tartott, a kanócczal fellobbantá a löport.



A KÉT ELEKTRIK ÁTTÖRTE A HAJÓSORT.



A HERKULES MÉG CSAK MEG SE RENDÜLT.

SÁNDOR MÁTYÁS.

Ekkor az ostromlók megálltak a rés előtt, a melyet a milícia vitézül védelmezett. Már is ötszáznál több hullt el közülök, míg az ostromlottak aránylag csekély veszteségeket szenvedtek.

Az expedíció parancsnoka belátta, hogy azonnal tengerre kell szállniok, ha nem akarja társait kitenni a bizonyos és teljes megsemmisülésnek. Hiába akart Sárkány újabb rohamot intézteni a város ellen, a főnök kiadta a parancsot a visszavonulásra és a szenuszisták visszavonultak ép úgy ellentmondás nélkül, a mint a legutolsó emberig megölték volna magukat, ha a főnökük azt parancsolja, hogy meghaljanak.

De a kalózkodnak leczét kellett adni, a melyet el ne feledjenek haláluk órájáig.

— Előre!... Barátim!... Előre! — kiáltá az orvos.

És mintegy száz miliciabeli katona, Péter és Luigi vezénylete alatt, a tengerpart felé siető menekvők után rohant, a kik most két tűz közé jutottak. A fejüket vesztve, rendetlen futásban iramodtak ama hét vagy nyolc hajó felé, a melyeket a Ferrato lövegei némileg megkíméltek.

Péter és Luigi a zürzavar közepette valamennyi közül csak egyetlen embert igyekezett kézre keríteni. Ez az ember Sárkány volt. De élve akarták elfogni és valódi csodának lehet mon-

A löveg a hajó testét találta és összezúzta.... A Herkules még csak meg se rendült az ágyú lökésétei.

A szenuszisták főnöke és társai a vízbe ugrottak és nagyobbára a tengerbe fultak. Sárkány a hullámok közt vergődött, midőn Luigi a tengerbe ugrott.

A következő perczben Sárkány Cap Matifou kezei közt volt. Nem kell mondanunk, hogy az óriás jó erősen tartotta foglyát.

A diadal teljes volt. A kétezer ostromlóból, a kik a szigetet megrohanták, alig néhány száz menekült meg a katasztrófából és jutott át a cyrenei partokra.

Remélni lehetett, hogy Antekirtta hosszú időre meg lesz kímélve a kalózkodó támadásától.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* A pálinkát a régi művelt nemzetek még nem ismerték. Legelőször Abul Kazem arab orvos említ ily nemű folyadékot, mint hatásos orvosi szert, a XI-ik században. Készítési módját nagy titokban tartották s csak a XIV-ik században tette azt közvéleményre Arthur, ki az új italt borszesznek (spiritus vini) s életesszenciának (aqua vitae) nevezte el, míg

a régi arab alkohol név is fenmaradt. Még ezután is lassan terjedt el a pálinka használata, úgy hogy a mult században is csak vagyonszemberek élvezhették.

* Róma város lakosságát a virágzás korszakában már Hume 7—800,000 lélekre becsülte s az újabb kutatások e számításat nagyon valószínűvé teszik. Sokkal nagyobb város volt a régibb időben Babylon, hol valószínűleg egy millió, sőt 1,200,000 lélek is lakott, a mint már Plinius és Strabo is hirdették.

* Dickensről és műveiről oly nagy irodalom van már Angliában, hogy Kitton Ferdinánd közelebb egy vaskos kötetre terjedő bibliographiát állíthatott össze. Dickens regényeiből a költő halála óta magában Angliában 4,239,000 példány kelt el. Egyes regényeket többször is feldolgoztak szindarabokká, így «Pickwick»-et kilencz s «Chuzzlewit Márton»-t nyolcz külön szindarabba.

* I. Napoleon hadjáratai újabb számítások szerint legalább hat millió ember életébe kerültek.

* Rendkívül gyorsan nevezkedik Sidney népessége. 1870-ben még csak 140,000 lakos volt itt, a mult év végén már 290,000 s így a népesség száma 15 év alatt kétszer annyit lett.

* Az ember ereje a teherhordási képességet illetően így viszonylik a többi állatokéhoz: Emberi erő 1. Írámszarvas ereje 3. Szamár ereje 4. Ló ereje 8. Dromedár ereje 25. Teve ereje 31. Elefánt ereje 147.

* A négerfaj az Egyesült-államok déli részében hatalmasan gyarapodik. Magában Georgiában



Sándor fejedelem és fivére elhurcoltatása a szófiai palotából a hadügyminiszterium épületébe.

A SZÓFIAI PALOTAFORRADALOM

AUGUSZTUS HUSZONEGYEDIKÉN.

Sándor bolgár fejedelem, miután megtartotta diadalmenet szerű bevonulását országán keresztül a népori-nyitvásiak között újra elfoglalta trónját, melyről egy összeesküvő banda oly galád módra letaszította: belátva azt, hogy az orosz hatalmaskodással szemben egy hatalom támogatására sem számíthat s hogy önmagára hagyatva, csupán népére támaszkodva alig tarthatná fenn sokáig magát, — formaszertűleg lemondott a bolgár trónról s már országát is oda hagyta.

Ezzel a keleti drámának az a mozgalmas és változatos eseményekben gazdag epizódja, mely az ő személyével függött össze, s mely az augusztus 21-én történt merénylettel oly érdekfeszítővé bonyolult, egyelőre végéhez jutott s ezután más tényezők fogják Bulgáriában játszani a főszerepet.

De azért az államesiny, mely Sándor uralkodói pályáját váratlanul oly gyors befejezés elé vezette, mint történeti tény mégis fontos marad s nem lesz érdektelen lefolyásáról ama jelentések alapján, melyek nyilvánosságra jutottak, röviden megemlékeznünk.

Benderov kapitány, a szófiai hadapród-iskola egyik parancsnoka s a hadügyminiszter helyettese, Bogdanov szófiai orosz konzullal, Czankov egykori bolgár miniszterelnökkel, Klement metropolitával, Sztojanovval, a Sztranzky-ezred parancsnokával, Zacharov ezredessel s több elégetlenekkel, köztük a nevezett ezrednek tisztjeivel szövetkezve ügyesen láttak hozzá az általuk Sándor fejedelem letételére kikoholt terv végrehajtásához. Benderov, ki be tudta magát hizelegni a gyanútalan fejedelem bizodalmaiba, felhasználva a szerb hadikészületekről származó ereszett híreket, hadgyakorlatok czimén a szerb határon kezdé összpontosítani a bolgár csapatokat s lassanként kivánsz Szófiából a katonaságnak azt a részét, melyről sejtethető, hogy tántoríthatatlanul ragaszkodik a fejedelemhez s az ellene intézett merényletet nem hogy támogatná, de annak határozottan ellene szegülne. Így már két héttel előbb elküldte a Dragoman-szorosba és Szlivniczába a fejedelemhez hű I. Sándor ezredet a megfelelő tüzérséggel és lovassággal. Ugyanakkor Kusz-tendiből Radomirba helyezték át az áruló Sztranzky ezredet az alatt az ürüg alatt, hogy a szlivniczai pozíciókra hadművelési támadást intézzen. Így jutott a merénylet tervébe beavatott s azt fedezni kész ezred Szófia közelébe, hol az a Sándor-ezrednek még ott levő egyik szakaszát lefegyverezte, miután parancsnoka, a ki szintén részese volt az összeesküvésnek s a kire a palota őrzése is bízva volt, csapatját elárulta.

A hadapród-iskola növendékeit szintén bevonatták a tervbe s azok fegyveresen szállták meg a német és az angol konzulátusokat, Karavelov

miniszterelnöknek, a fejedelmi testőrség parancsnokának, Corvinnak és Menges fejedelmi titkárnak lakásait.

Erre aztán az összes rendőrséget s a fejedelmi testőrséget is lefegyverezték, a palotát körülvték, úgy hogy abból sem ki, sem abba bemenni senkinek nem lehetett. Egy gyógyszerészt, a ki az utcára kifutott, lábón löttek. Most a hadapródok egy része betört a palotába, miközben az őrt álló katonákkal is összetűzött. A fejedelem ajtónállóját leszúrták. Egy hozzá hű tisztnak még sikerült befutni a fejedelem szobájába s revolvert nyomni a kezébe, e szavakkal «Meneküljön!» Midőn a fejedelem a lármát meghallotta, — éjféli utáni két óra volt, — kiugrott az ágyból, gyorsan ruhát öltött s már föl volt öltözködve, mikor az összeesküvők, mellének szegezett revolverekkel, szobájába berontottak. Egy testőr löni akart rájuk, de a fejedelem megakadályozta.

Sándor most a betörők elé állt s kérdezte: mit akarnak? Ezek azt felelték, hogy a nép és a hadsereg a fejedelem lemondását követeli s azzal egy darab papírt lobogtattak arca előtt, hogy azt írja alá. «Szívesen lemondok, felelé Sándor, de azt csak a tisztiek előtt fogom megtenni.»



Sándor fejedelem és fivére mint foglyok, utban a Duna felé.

A BULGÁRIAI ÁLLAMCSINY.

NYÁRI LES.

(Gyermekkori emlék.)

Immár a hegyélen száll le a nap,
Fák árnyai nyulnak előre.
Rejtekek sűrűből most indul a vad
Ki párja után, legelőre.

Most egybe az erdő, mint a pokol,
Rémmel telik el, besötétül.
Mint síri lehellet, száll a bagoly,
Káprázat a lég denevérűl.

Bus éji királyné, fénymező hold
Úl trónra, lenézve megöndül.
Ébrednek a lelkek, mozognak a lomb,
Lovagolnak az árnyak a szellőn.

Vig torku rigó most bujva elül,
Ókrészfiu fűtyöt eresztget.
Tévedt utazó bolygván egyedül,
Bezzeg veti most a keresztet.

De az ördögtől sem fél a vadász,
Ő egy maga áll ki merészen.
Némán egerész, neszelve vigyáz,
Nem ötlék-e vad ki a résen?

Rí a csalogány, — ott valami jár...
Hah végre, szerencse... talántán...
Ugy ám... de elugrik az őz, mi kár!
Hogy a mennykő szántson a hátán:

Ott jár a dezertor, félve kitér
Előle parasztyerek, asszony;
Szegénybe pedig meg-megfagy a vér,
Ha zörren a szél a haraszton...

VAJDA JÁNOS.

Vajda János «Nyári les» című legújabb költeménye, melyet mai számunkban a «Nemzet» után mi is közlünk, a «Budapesti Hírlap»-nak alkalmat adott arra, hogy egy külön cikkben szóljon átálán a költőről és a legújabb költeményéről. Vesszakaszonként magyarázza annak szépségeit, kétségtelen jó akarattal, sőt egy rokon költői lélek igazi lelkesedéssel és többnyire találaton ott, a hol épen csak is széptani szempontokból meríti ítéletét. Teljesen fölfogja és maglányolja a vers akai báját, nyelve zenéjét, a hängalt teljességét, a festésnek az ó-klasszikai iskola művészetével azonos virtuozitását. De csak is e hét szakaszos kis költemény sokoldalú gazdagsága lehet oka, hogy azért a «B. H.» e magyarázata még sem teljes, sőt részben helyreigazításra szorul. Nevezetesen az utolsó két szakaszt másként értelmezi, mint a hogy azt az írásjelek világosan mutatják. E költemény teljes átértése egyébkint az erdei élet kissé mélyebb ismeretét feltételezi, és csak akkor nyerünk tiszta fogalmat a mű összes fényoldalait és egész értékeit, midőn annak tárgyhűségét is megítélni képesek vagyunk. Ennek előnye legjobbnak véljük röviden vázolni a nyári lesre vonatkozólag itten tudni szükséges körülményeket.

A nyári les abban különbözik a télitől, hogy a hosszú napon át a vad este felé megehezvén, már nap nyugta előtt megindul rejthelyéről, tehát a vadász is már nap szállta előtt indul el. A vad az erdő közepéből lassan, meg-megállva, ovatosan elérkezik az erdő szélére és többnyire csak akkor lép ki onnan a tisztásra, midőn már jól besötétedett. Az erdő, melyet május-juniusi estéken majd fölvet az ezernyi csalogány dala, nyár derekán elnémul, csöndes lesz, mert a csalogány fészék ül és megszűnt énekelni. De ez a gyöngye idegzett okos kis állat, a mint este fészék ülve, akármilyen vadat lát ólálkodni alant a bokrok közt, nyilván feltében, szűkölni kezd és olyanformán cseresznyél hangon sipákol, mely némileg hasonlít a tücsökhöz. Ez mintegy jeladás a vadásznak, a ki erre figyelmessé lesz, hogy ott valami jár... De az a malheur is szokta érni a vadászt, hogy épen a mint egy jó vad közeledik, valami bolygó ember, utas, munkás, haza-terő paraszt arra mén és még «csés jó estét» is köszön a vadásznak, a ki erre magában — néha fönnen is — nagyot káromkodik, hogy miért rontja el a szerencsét. Itt a dezertor lép föl ilyenül, és a mint az utolsó előtti (: kettős pont értetni kívánja, nem az ártatlan gyöngéd özikét szítja össze a vadász, hanem a dezertort, a ki miatt elugrik előle az őz, hogy nem lehet rá.

Ugy ám, de elugrik az őz — mi kár!
Hogy a mennykő szántson a hátán:
Ott jár a dezertor stb.

De hogy a bár nem érzélgős vadász szíve mégis megesis a szökevény bujdosón, a ki tán most harmadszor szökött és ha megfogják, főbe lövik; ezt sejteti a költő, midőn a vadász ajkára adja a gondolatot, mely szerint:

«Szegénybe» pedig meg-megfagy a vér,
Ha zörren a szél a haraszton.

A vadász tehát nem mint a «B. Hírlap» véli, az ártatlan, neki mindig kedves őzet szítja, a mi nem volna szép tőle, de a rosszor lábatlankodó dezertort, a ki elrontja estétjét. Ezekből láthatólag e versben minden egyes szónak megvan a maga okszerű jelentősége. semmi fölösleges, elhagyható, sőt tán jobban fölérsékelhető sincs benne, a mi csak oly költőnél fordul elő, a ki, mint a jó iskolalovas teljesen ura a maga szárnyas lovának, s oda és arra megy azon, a hova neki tetszik. Y.

NEVEZETES ZENESZERZŐK MUNKA KÖZBEN.

Sokszor föl volt már említve, hogy Schiller különösen a rothadó alma szagának élvezése mellett tudott költeményeket írni s azért mindig volt ily alma íróasztalának fiókjában. Hasonló sajátosságokat, és még nagyobb mértékben, találunk a zeneszerzőknél is. Némelyek csak úgy tudnak dolgozni, ha a mellékszobából vagy távolabb jó zenét hallhatnak, másoknak pedig abszolút csendre van szükségük. Igen sok zene-költő szükségesnek tartja, hogy kávé és bor felhevítse képzelődését.

Chopinre, a híres zeneszerzőre, különös hatással volt az időjárás. Tiszta kék ég alatt és ragyogó napfény idején szerlette azokat a heves, tündöklő zenedarabokat, melyekre vonatkozólag mondotta egykor Schumann: «Chopin korunk legmerészebb és legbüszkébb genieje». Ha azonban borult idő volt, a csendes őszi napokon, midőn csak a lehulló levél zaja hangzik, zenedarabjai mind melancholikusak voltak. Egy nap, midőn az esőszakadatul hullott, meglátogatta őt George Sand és zongorázva találta. «Hiszen», kiáltott fel, «ez rendkívül halottias szomorú darab». — «Igaz», válaszolt a költő «magam is úgy érzem most, mintha koporsóban lennék és az esőcsepp szakadatlanul hullana reám». Egy más alkalommal viharos éjjel fényes báról tért vissza. A fényes ünnep és a természet borzástól ereje közt levő ellentétét rendkívül hatott kedélyére és megalkotta a pompás As-dur-Polonaise, melyben mind a két irány visszatükröződik: az első részben fény és pompa, közepén egy hangzik, mintha egy csapat lovag toporzékolna viharos éjjel. A költő képzelőtehetsége oly élénk volt, hogy még azt is látni hitte, hogy az ajtóh hírtelen feltáruktak s egy csapat nemzeti öltözetben levő lovag és nemes hölgy jött be ünnepies polonaise léptekben a szobába.

A természeti tünemények általában sokszor hatottak a művészekre. Spohr Lajos beszéli önéletrajzában, hogy legjobb ötletei tüzesetkor vagy más hasonló alkalmakkor támadtak. Egy izben Bécsben árviz volt s a víz már a második emeletig jutott abban a házban, hol ő a harmadik emeleten lakott; de nem tudták lehozni lakásáról, akkor támadtak legjobb gondolatai, melyeket le kellett írnia. Midőn neje haldoklott s szíve fájdalomában majd megrepedt, a legedesebb, legtisztább melódiák tulultak agyába s ösztönöztetve érezte magát, hogy azokat leírja.

Más természetű volt a vidám Rossini, ki gyakran maga ment el a piacra, hogy a legfinomabb eledeleket vásárolja be. Nála az ebéd, champagner, a csemegék, a szépen öltözött asszonyok s a vidám társaság idézte elő az inspirációt. A jó ebéd után dolgozó-szobájába ment s egész iverket írt tele hangjegyekkel. Valószínű, hogy nyomorban nem is lett volna képes dolgozni.

Ellentéte volt Meyerbeer. Bármily szellemes volt is, nagyon nehezen s tépelődve dolgozott. Sokszor órákig ült a zongoránál, sok szász kísérlet tett egyes melódiákkal s csak a javát írta le. Sokan is vannak, kik az ő zenéjében mesterkéltséget s hatásdívaszát találnak. Auher, a «Fra Diavolo», «Portici-néma» s más élénk s szellemes francia darabok költője, ki még aggkorában is megőrizte szelleme frissességét, darabjainak nagy részét lóháton, sebes vágatva komponálta. Megnyergelt lova valódi pezgáza volt. Egy nap a «Portici-néma»-hoz piaczi kardalt akart írni, de sehogy sem ment.

Fogja magát, lóhátra ül s vágatva megy keresztül Páris egyik legnagyobb és legélénkebb piacán. Rettenetes zavart okoz, mindenféle szitkozódásokat hall, de szívesen megfizeti az eltört tojást és a földre döntött tejet, mert a hangzavarban megtalálta a keresett kardal alaphangját.

Halévy, a «Zsidónő» költője, csak a forró thaszamovári színielőjárást tudott dolgozni. Gondos nővérei ezért ügyeltek arra, hogy munkálkodása közben a tűz a thász kanna alul ki ne aludjék, mert a színgés megszüntével fivérek munkaképessége is hanyatlott. Spontini, a «Cortez Ferdinánd» szerzője, tudós módon írta a hangjegyeket, folytonosan mellette volt egy csomó szakmunka, melyekből adatokat merített. Sokkal könnyebben vette a dolgot Donizetti. Mendelssohn utirajzai szerint, ha pénzdolgában megszorult, 14 nap alatt csinált egy operát, mely ismét kisegítette. Sem külső ingerre, sem speciális motívumokra nem volt szüksége, csak abszolút csendre; a legjobb melódiákat akkor találta ki, midőn órákig tetlenül ült s bámult maga elé.

Bellini olvadó melódiái csak képekkel és szoborokkal díszített, virággal telt termekben fogamzóttak meg. Wagner Rikhard, kinek alkotásai különben majdnem ellentétesek voltak, hasonlóan nagyon szerette a stilszerűen díszített és felszerelt termeket.

Adam Adolf, a «Luncheon postakocsis» szerzője a legjobb zeneti gondolatokat akkor nyerte, midőn ebéd után diványán végig nyult s lábainál fekvő kedvenc nagy ángora macskája kényelmesen durosolt.

Hasonló példákat még többet is mutat fel a zene történelme. De ezekből is eléggé világos, hogy még a legtehetségesebb zeneköltőknek is gyakran van szükségük megszokott, vagy képzelőletüknek megfelelő külső okra, mely a gondolatokat megélelje s napvilágra hozza.

A KÁVÉ PUSZTULÁSA.

A művelt emberek egyik legelső élvezeti cikkét, a bort, csak napjainkban kezdi fenyegetni végpusztulással egy kis rovar, a hírtelen oly hirtedtté vált filloxera, mely hazánkban is, de különösen Franciaországban milliókra menő károkat okozott s ellenszerét mindaddig hasztalan keresték. Most egy másik igen fontos élvezeti cikket fenyeget hasonló veszély, melynek következményeit talán még tágabb körökben fogják megérezni. A kávénak is termett filloxera, melyről azelőtt mit sem tudtak.

Majdnem mindenütt, a hol kávé természetesen, néhány év óta folyást erősödő mértékben s nagyobb mennyiségben jelentkezik a veszélyes betegség, egy szabad szemmel alig látható penész-gomba (Hemiteia vastatrix) alakjában, mely a kávébokr leveleit ellepi s a lélegzés fokozatos megszüntetése által a növényt megöli. Legrégében észlelik e bajt Indiában, hol sok kávéültetvény már egészen elpusztult; Jáva szigetén igen nagy a veszély s Ceylonban is, hol az aratás különben igen jó szokott lenni, az utolsó évben már nagyon hanyatlott. Braziliában még kevésbé mutatkozik baj, de a Hemiteia már ott sem ismeretlen s nagyon valószínű, hogy pár év alatt gyorsan elterjed. Mert ellenszere nincs s az általa meglepett fa biztosan elpusztul.

Ugy látszik azonban, hogy miként az amerikai szőlőtőkék is filloxera-menteseknek bizonyultak, van a kávénak is egy faja, melyet a Hemiteia nem bánt. E faj az Afrika nyugati partjain tenyészett Coffea liberia. A legkeresettebb kávé-fajok mind az ugynevezett arab kávéfő (Coffea arabia) származnak, melynek, miként a mi szőlőtőkéknek, végnapjai megszámlálva látszanak, a Coffea liberia eddig el volt hanyagolva. Szerencsére e faj bő kárpótást látszik ígérni. Törzse elég tekintélyes fa, mely hazája őserdeiben egész 40 láb magasságig emelkedik, hatalmas gyökereit mélyen benyújtja a földre, s ezért még tartós szárazság idején sem szenved annyit, mint az arab fajok. Nagy előnye továbbá, hogy már oly területeken is megerem, melyek 300 láb magasbannak a tenger színe felett s így a tengerparton is tenyészhető, míg az arab kávé 650—1900 méter magas helyeket igényel s így tenyészése szűkebb korlátokra szorul s termékeinek a tengerpartig szállítása a költségeket jelentékenyen szaporítja.

Ceylon szigetén kísérleteket tettek ez új faj meghonosításával s az eredmény várakozásos fe-



A Budavár visszafoglalása 200 éves évfordulójára készült emléktábla.

lül sikerült, úgy hogy az új ültetvények is jobb aratást adtak, mint más fajok régiek törzsei. A francia gyarmatosító társaság is kezdte vette e fontos ügyet. Tonkingban s különösen Singaporeban ültetvényeket rendeznek be s a bennszülöttekből sok fiatal embert képeztettek a munkára.

A BUDAVÁRI ÜNNEPELYEK.

Leírtuk már e helyen azoknak a fényes ünnepélyeknek lefolyását, melyek e hó 1. és 2-ik napján Buda visszavétele emlékére fényes küldötségek, külföldi meghívottak, a közélet kiváló előkelőségei részvételével s részben ő felsége jelenlétében a főváros által rendezettek. Ez ünnepélyek két legmagasabb mozzanatát örököltük meg képeink: a történelmi társulat diszülését és az emléktábla leleplezését. S bár utólag kifogások emeltek a diszülős farszót volta és hosszúnak talált programja ellen: az kétségtelen, hogy soká emlékeztet tárgya fog az maradni a nemzet jogos büszkeségének az által, hogy koronás királyán kívül egy hatalmas szövetséges állam hivatalos képviselőjét, a külföld nem egy történelmi családjának előkelő ivadékeit gyűjthette össze Magyarország szívében, hogy együtt ünneplésse velök a nemzet múltjában jelenét is.

Képünk főpontja természetesen az emelvény, melyen a király, a német küldöttség, a miniszterek, főpapok, a főváros és történelmi társulat képviselői foglaltak helyet. Az emelvény szőnyegekkel volt leborítva és déli növényekkel körül rakva. A háttér barnavörös kárpit fogta be, mely Budavárának térékére függött. Ott ül, az emelvény baloldali részén, a király, piros bársony karszéken, melyet azóta mint történelmi ereklyét Schlauch szatmári püspök megvett, a király előtt kis asztalkán gyönyörű nagy virágokréta, balról mellett a porosz katonai küldöttség tagjai, közepén három asztal körül a fővárosi hatóság s a történelmi társulat képviselői, lent a teremben pedig frakkos és magyar diszruhás fényes közönség tarka tömkelege, míg az óriási ablakon át beömlő derült világosság koszorujába vonta a fejeletlenül jelenet, a tükrök és márványoszlopok, káprázató láuszterek és aranyos czirádák ragyogó keretében.

Másik képünk az emléktábla leleplezését mutatja be a Nándor-téren, a templomnak s terte néző falán. Ide özőnlött ki a templomot zsufoltság megtöltött közönség a hercegprímás nagy hatása beszédének meghallgatása után, s a látvány, melyet e pillanatban a gomolygó néprádat, a katonák ünnepi sordala, a templom falán

függő lombfüzerek, a zászlókkal, szőnyegekkel és mindenekeftél bájós kandi női fejekkel ékített ablakok nyújtottak — egyike volt a legfestőibeknek. Képünk feltünteteti a két viros kárpittal bevont sátor is, melyek közül egyet a király részére, — ki azonban nem jött el, — másikat a szónokok részére emeltek. A sok száz főre menő közönséget egy ezred közös hadseregbeli katona s egy felszázad honvédség félkörben felállítva zárta el e helytől.

A leleplezési ünnepet a katonaság sortüze s a zenekar által rázendített néphimnusz vezette be. Majd a budai dalegylet énekelt el a himnusz s utána Gerlóczy Károly, majd Havas Sándor beszéde következett, melyet a szónok be sem fejezhetett, a mint a lepel lehullott az emléktábláról, mire a katonaság sortüzet adott, a zenekar a néphimnusz játsza s végezetül a budai dal egyesület énekelt el a szöveget, melyet a közönség fedetlen fölvel hallgatott meg.

Magát az emléktáblát, melyet szintén itt mutatunk be, úgy feliratát s készítését is már korábban ismertette a Vasárnapi Ujság.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «Budapesti Szemle» szeptemberi füzeté, mely egyszerűsége s nagy értékű folyóirat 47-ik kötetének befejező száma, megjelent s a következő közleményeket nyújtja: «Gr. Széchenyi István napló». Angyal Dávidtól, ki Zichy Antalnak ugyancsak e című becses kiadványa fölött elmélkedve, azt bizonyítja, hogy Kemény Zsigmond már e naplók ismerete nélkül is mily helyesen jellemezte Schlenker szatmári püspök megvett, a király előtt kis asztalkán gyönyörű nagy virágokréta, balról mellett a porosz katonai küldöttség tagjai, közepén három asztal körül a fővárosi hatóság s a történelmi társulat képviselői, lent a teremben pedig frakkos és magyar diszruhás fényes közönség tarka tömkelege, míg az óriási ablakon át beömlő derült világosság koszorujába vonta a fejeletlenül jelenet, a tükrök és márványoszlopok, káprázató láuszterek és aranyos czirádák ragyogó keretében.

Másik képünk az emléktábla leleplezését mutatja be a Nándor-téren, a templomnak s terte néző falán. Ide özőnlött ki a templomot zsufoltság megtöltött közönség a hercegprímás nagy hatása beszédének meghallgatása után, s a látvány, melyet e pillanatban a gomolygó néprádat, a katonák ünnepi sordala, a templom falán

című vállalat 1—16 füzetét ismerteti. S. V. e fontos vállalatot komoly figyelemmel nézi s egészben véve higgadtan és tapintatosan mond róla véleményét. Bizonyára a közvéleményt tolmácsolja, midőn például a vállalat megteremtőjének s fővezetőjének, Rudolf trónörökös királyi ő fenségének bevezető cikkéit oly nagy méltánálással emeli ki. Abban is igaz van, hogy az első 16 füzetben megjelent dolgozatok különböző értékűek. Ezt a dolgot természetesen hozta magával; miért is kések lehetünk, hogy a különböző cikkek is különböző értékűek lesznek. De akkor talán még sem egyenlő tárgyilagossággal ítél S. V., midőn az osztrák származású cikkeket majdnem kivétel nélkül dicséri, a magyar eredetűek közül pedig pusztán a Pulszkyt emeli ki, míg a Szabó Károlyt meg épen nagyon gúncsolja. Engedje meg S. V., ha mi pl. a Hunfalvy János cikkét, melynek irodalmi és tudományos becsén kívül az e helyen eléggé nem is méltányolható érdeme is megvan, hogy benne rövid vonásokban nemcsak az ország helyes jellemzése, hanem a magyar államesszme is oly szabatos körülírásra talál, azzal a néhány sornyi idézéssel nem látjuk érdeme szerint megdicsérve; a Szabó Károly dolgozatát pedig egész a méltatlanságig ócsároltnak látjuk bírálóiban. S. V. jól látszik ismerni a szóban levő vállalatnak a tervezetét is: ez ismeret alapján elgondolhatta volna, hogy oly nagyon könnyű-e a magyar történetírónak itt macanlay-skodnia vagy guizot-skodnia, mikor a tervezet azt mondja neki, hogy «ne is dió-hanem csak mogyoró-héjban írj, mert munkádnak csak egy pár ivnyi tér jut». Valami nagy «pragmatikát, mélyebb látni (!) belátást» itt méltányosan kívánni sem lehet. Hiszen nem is tekintve azt, hogy a történetíró e vállalatnál úgy van az eléje kiszabott térrel, mint az egyszeri szüretelő a hordójával, ki «kénytelen volt 5 akó mustot egy 2 akós hordóba beszorítani»: tudnivaló, hogy «Az osztrák-magyar monarchia írásban és képből» számára írt magyar történet nemcsak a magyar közönségek, hanem egy-szersmind, — mondhatnók első sorban — olyan idegen olvasóknak szól, a kik hazánk és nemzetünk történelmének talán a rudimentáival sem ismerősek, vagy legalább nem magyar források után ismerősek, a kikre nézve tehát épen saját érdekünkben elsőbb fontosságúnak maguk a tények (kivált ily helyes történelmi kritikára valló csoportosításban, mint azt itt Szabó Károly adja) mintsem az azok fölött való «állami» bölcselkedések. Talán sokkal kevesebb bajunk volna Ausztriával, ha csak annyit tudna is történetünkben, a mennyit Szabó Károly e rövidletében nyújt. Az az állítás, hogy Szabó K. dolgozatának tartalma is, nyelve is az enyhítésre szorultság száraz, gyanút támaszt bennünk, ha vajjon egészen elolvastatva S. V. ezt a közleményt, melyből különösen a vezérek koráról beszélt rész bizvást megérdemli, hogy az iskolák mintalovasmányai közé sorolassék. A füzetek egyikében-másikában előforduló néhány sajtó- és tollhibákat méltán róvja meg S. V., de hát efféléktől majdnem lehetetlen teljesen megóvni, főleg egy olyan művet, melynek teljesen különböző tartalmi részeit a legkülönbözőbb kezekből kerülnek ki, s melynek időhöz kötött füzetekben kell megjelenni. Hiszen naponként látjuk, hogy sajtó- és tollhibáktól jeles tudósoknak éveken át készülő munkái sem teljesen mentesek. A «Szemle» értesítőjében Pálffy Albertnek «Egy mérnök regénye», — Vésey Tamás pedig Bozóky Alajosnak «Római világ» című munkájával foglalkozik. Ez utóbbi könyvismertetései egész kis tanulmány, melyet minden klasszikai műveltségű ember gyönyörűséggel olvashat. — A «Budapesti Szemle» előfizetési ára egész évre 12, félévre 6 ft.

Magyar utazó könyve Khináról. Gróf Széchenyi Béla 1877—1880-ban nagy utazást tett Kelet-Ázsiában, utját Tibetnek véte. A lámák birodalmának fővárosa Hlasza volt utjának célja, de a dalai láma székvárosa előtte is zárva maradt és kénytelen volt onnan visszafordulni. A nagy és tanulságos utazás a magyar főurat több tudós is követte. Nyelvetani összehasonlításra magával vitte Bálint Gábor is, ki azonban utközben beteg lett. Másik magyar tagja volt az expedíciónak Lóczy Lajos, fiatal geologus. Az utazás történetét, főbb tapasztalatát pedig egy osztrák tudós, Kreitner írta meg, kinek terjedelmes munkája magyar fordításban is megjelent. A teljes

IGÉRVÉNYEK

Tiszavölgyi sorsjegyekre, Bécsvárosi sorsjegyekre,
huzás szeptember 15-én, huzás október 1-én,
főnyeremény 100.000 frt, főnyeremény 200.000 frt,
csak 2 frt és 50 kr. bélyeg

Mindkettő összesen csak 5 frt bélyeggel együtt
LÓRY J. bankháza,
Budapest, hatvani utca 17.

Dr. Lengiel F.

nyir-balzsama.



Már a növényi nedv, mely a nyirból ha annak törzset megfúrták, kifolyik, ember emlékezet óta a legkitűnőbb szépitásernek van ismervé; ha pedig e nedv a földaló utasítása szerint vegyi uton balzsammá dolgoztatik, majdnem csodálatos hatással bír. Ha azal arczot vagy egyéb bőrrészeket este bekenjük, már a következő reggel majdnem észrevehetően pikkelyek válnak le a bőrről, minek helyén az gyönggödé és fehérré válik.

E balzsam kisimítja az arcon támadt redőket és himlőhelyeket, fiatal arczsint ad; a bőrnék fehérséget, gyönggödés és frisséget kölcsönöz; a legrovidebb idő alatt a szeplőt, májfoltokat, anyajegyet, orrvörösséget, bőrtájt és minden egyéb bőrrszenynnet eltávolít. Egy korsóval használati utasítással együtt 1 frt 50 kr.; postán küldve 10 kral több.

Fő letét Magyarországra számára Török József, gyógyszerésznél, Budapest király-utca 12. szám; Pozsonyban Pistori Bódog, gyógyszer. Temesváron Tarcsay József gyógyszer. Zágrábon Mittelbach Zeigmond gyógyszerésznél.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható — az osztr. tartományok számára Szelinski György cs. kir. egyetemi könyvtárosnál, Bécsben, Stefansplatz 6.

OLCSÓ KÖNYVTÁR

Szerkeszti: **GYULAI PÁL.**

Legújabb megjelent füzetek.

- 05. füzet. **Longfellow W. Henrik. Az arany legenda.** Angolból fordította Jánosi Gusztáv. Füzve 40 kr.
- 06. **Chateaubriand. René.** Francziából fordította Bogdány Lajos. Füzve 20 kr.
- 07. **Czuczor Gergely hőskölteményei és meséi.** Második kiadás. Füzve 30 kr.
- 08. **Fáy András. A mátrai vadászat.** Vigjáték három felvonásban. Füzve 20 kr.
- 09. **Augier és Fousier. A szegény arszlannók.** Dráma öt felvonásban. Francziából fordította R. Füzve 30 kr.
- 10. **Shakespeare. Sok zaj semmiért.** Vigjáték öt felvonásban. Angolból ford. Ács Zsigmond. Füzve 30 kr.
- 11. **Constant Benjamin. Adólf.** Egy ismeretlen iratai közt talált történet. Francziából fordította és bevezetéssel ellátta Dr. Béri Moravcsik Gyula. Füzve 30 kr.
- 12. **Bozzai Pál irodalmi hagyományai.** Kiadta Lévy József. Füzve 30 kr.
- 13. **Greguss Ágost. A balladáról.** A Kisfaludy-társaság által 1864-ben jutalmazott pályamű. Harmadik javított és bővített kiadás. Füzve 40 kr.

Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárosnál kapható:

LEGOUVÉ ERNŐ.

AZ OLVASÁS

MŰVÉSZETE.

SZERZŐ ENGEDÉLYTVEL FORDÍTOTTA

FELEKI JÓZSEF.

Ára füzve 1 forint.

Szörvesztő por

(Poudre dépilatoire)

Védjegy. **Brüning G. C.-től, M. m. Frankfurtban.**
Elismert legjobb szörvesztő szer, méregmentes, egészen ártalmatlan, a leggyönggödőbb bőrt sem támadja meg, minél fogva hölgyeknek kiválóan ajánlható. Hatása rögtön és tökéletes. **Egyetlen szörvesztő szer, mely orvosilag ajánlatik, s melynek Oroszországba vitelét a szentpétervári orosi hatóság megengedte.** Egy üvege 1 frt 75 kr., a hozzávaló eset 12 kr. — Raktár Budapestben **Török József** gyógyszerésznél, király-utca 12. szám.

Megnyitási jelentés.

Batorkodom a nagyérdemű közönségnek becses tudósára hozni, hogy
Budapestben, Andrássy-út 29. sz.
alatt egy
illatszer-üzletet
nyitottam. Neménylen, hogy ugy lelkiismeretes kiszolgálát, valamint gazdagon felszerelt raktárom által, nem különben ezen szakmában szerzett sok évi tapasztalataimnál fogva, valamennyi igényeknek teljesen megfogok felelni, a miért is üzletemet szives megtekintés végett ajánlom. — Eladás kicsinyben és nagyban.
BODROSSY GÉZA illatszerár az „IRIS”-hez.
Árjegyzékek kívánatra rendelkezésre állanak. 2943

Egy beteg- és gyermek-szobából



BITTNER-féle

Conifera-Sprit,

a valódi fertőtlenítő és balzsamos gyantás, belégszélő szer a légző szervek bajainál. Kapható a gyógyszerárakban, azonban világosan Bittner-féle Conifera-Sprit és Bittner-féle szabadék. porlasztó kérésre.

2015 Fő letét:
BUDAPESTEN: Török József gyógyszer., király-utca 12.



BITTNER-féle

fenyőtű-fürdő kivonat

A fürdő e kivonata kitűnő szolgálatot tesz görvályos, oszidos, köcsvényes bajoknál, ideggyájsók, a légző utak nyákchartyinak hurutos bajainál, valamint a tagok általános és különleges gyönggödésénél.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárosnál kapható — az osztr. tartományok számára Szelinski György cs. k. egy. könyvtárosnál Bécsben, I., Stefansplatz Nr. 6.

A községi rendtartás

kézikönyve

tartalmazza az 1886. évi XXI. XXII. és XXIII. törvényzikket (a községi, törvényhatósági és fegyelmi törvények) hiteles szövegét, kiegészítve miniszteri és curial döntvényekkel, utasításokkal; a községek hatáskörének, a községi elöljárók, törvényhatósági tisztviselők, bizottságok teendőinek elősorolásával; — magyarázatokkal és irománypéldákkal.

Irtá **Szokolay István** jogtudor.

Ára füzve 1 frt 80 kr.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest egyetem-utca 4.)

Legjobbnek elismert japáni „arczbőr-ápoló papír”

nélkülözhetlen toilette-szer hidegben és melegben.
Egy csomag, á 200 lappal 60 kr., bérmentve 80 krajczár.
Egy csomag, á 500 lappal 1 frt 50 kr., bérmentve 1 frt 80 kr.
használati utasítással együtt. Kapható

Seefehlner J. L. Budapest, vázei utca 9. sz. alatt.

500 aranyat fizetek annak,



ki dr. GREENSILL salicyl-sav-stávjára használata után — egy üveggel 40 kr. — még valaha fogfájást kap vagy lehellete hűzős leend. **Dr. Greensill fogszéplője**, mely a szájvíz után használható, a fogakat fényes fehérré teszi. A szer ártalmatlansága biztosított. Ára 40 kr. Kapható gyógyszerárakban, illatszerkereskedésekben, s előkelő fodrászoknál, **Dr. GREENSILL RÓBERT**, tanár, Párisban. Főraktár Budapestben **Dankovszky Istvánnál V. k., József-ter 2. sz. Török Józsefnél VI. k., király-utca 12. sz. Neruda Nándornál IV. ker., hatvani utca. Liborius Károly IV., kis hid-utca 8. sz. Budán Kabakovits Györgynél illatszerkeres. II. ker. fő-utca 30.**

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható — az osztr. tartományok számára Szelinski György cs. k. egy. könyvtárosnál Bécsben I., Stefansplatz 6.

KÖZHASZNU

MAGYARÁZÓ SZÓTÁR

A MAGYAR IRODALMI MŰVEKBE,

MAGÁN- ÉS HIVATALOS IRATOKBAN, HIRLAPOKBAN, FOLYÓIRATOKBAN ÉS TÁRSALGÁSI NYELVBEN GYAKRABBAN ELŐFORDULÓ

IDEGEN SZAVAK MEGÉRTÉSÉRE ÉS HELYES KIEJTÉSÉRE.

IRTA

BABOS KÁLMÁN.

HARMADIK KIADÁS.

Ára füzve 1 forint 50 krajczár. Vásznonba kötve 2 forint.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvkereskedésben kapható — az osztr. tartományok számára Szelinski György cs. k. egy. könyvtárosnál Bécsben I., Stefansplatz Nr. 6.

DEÁK FERENCZ BESZÉDEI.

MÁSODIK KÖTET.

1848—1861

Geszegyűjtötte

KÖNYI MANÓ.

Ára füzve 2 forint 40 krajczár.

Az I. kötet 1829—1847. ára füzve 4 forint.



VASÁRNAPI UJSÁG

38-İK SZÁM. 1886. BUDAPEST, SZEPTEMBER 19. XXXIII. ÉVFOLYAM

Előfizetők feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** 1 egész évre 12 frt, 6 hónapra 7 frt, 3 hónapra 4 frt, 1 hónapra 1 frt 50 kr. **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: 1 félévre 6 * Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: 1 egész évre 8 frt, 6 hónapra 5 frt, 3 hónapra 3 frt, 1 hónapra 1 frt 50 kr. **Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK**: 1 egész évre 6 frt, 6 hónapra 4 frt, 3 hónapra 3 frt, 1 hónapra 1 frt 50 kr. Külföldi előfizetőknek a postai költség megfizetését a felvételkor meg kell tenni.

SÁNDOR FEJEDELEM VISSZATÉRÉSE BULGÁRIÁBA.

Két nappal az augusztus 21-iki merénylet után, mely Sándor fejedelmet trónjáról letaszította s ott az oroszoktól megvesztegetett összeesküvők kezébe juttatá, Kelet-Rumélia fővárosában, Filippopolban ellenforradalom ütött ki az elhűzött fejedelem érdekében. A helyőrség fegyverre kelt, a gyalogság zeneszóval vonult a konzulátusok elé, hol a parancsnok kijelenté, hogy a bolgár hadsereg ellene szegül Sándor fejedelem letételének s kész érte vért is ontani. Mutkurov, a ruméliai milícia parancsnoka, kézüleketek tett, hogy katonasággal megy a fejedelem után s ugy viszi vissza Szófiába. Sztambulov, a kamara elnöke, elére állt az ellenforradalomnak s behívta a miliciát és hadsereget, mely Sándort ismét fejedelmévé kiáltotta ki. Mindenféle küldöttségeket menesztettek a fejedelem után, kinek holtartózkodása titok vala, a dunamelleki városokba, s különböző európai városokba, hogy a hol találják, biztosítsák a nemzet hűségéről s bírják rá, hogy térjen vissza.

A fejedelmet, mint tudjuk, saját „Alexander” nevű dunai hajóján orosz területre, Renibe szállították s itt szabadon eresztették. Ő a Lajos-Károly-vasuton Lemberg felé vette útját, s oda augusztus 27-én délután érkezett meg, hol már a bolgár ellenforradalmi kormány kiküldöttei: a fejedelem titkára, Riedesel báró és udvari papja, dr. Koch vártak reá az indóházban s azonnal tudatták vele a Bulgáriában eltávózása óta történeteket.

A fejedelem nem határozott azonnal, de végre rábeszélte magát a visszatérésre. „Nem akarok gonosztevő módjára felöltöztetni el országomból”, — mondá s másnap a leMBERG-CZERNOVICZ vasut vonalán visszaindult Bukarestnek, hogy onnan Gyurgyevón át visszatérjen Bulgáriába.

Ugy Galiczián, mint Bukovinán keresztül vezető útjában a rokonszenv tüntető jeleivel halmozták el az állomásokon s Bukarestben, hová augusztus 29-én érkezett, a román miniszterek, az angol követ s roppant néptömeg üdvözölték. Még az nap este érkezett Gyurgyevóba, s dunamelleki román városba, hol a tiszteletére kirendelt díszszázad, nagy néptömeg s virágokat szóró hölgyek fogadták.

Ide jött érte az a hajó, mely néhány nappal előbb mint foglyot vitte Renibe. A hajón a fejedelem fogadására érkező bolgár küldöttség utazott Stambulov, a kamara elnöke és Radoszlavov, az új miniszterelnök vezetése alatt.

Megható volt a visszatérő fejedelem fogadtatása, melyben legjobb hivi részesítették. De Gyurgyevo még román határváros. A tulajdonképi fogadás Ruscsukban volt, mely már bolgár terület. Szünni nem akaró, lelkes hurrah-kiáltások

hangzottak a közeledő hajó felé. A nép, mint írják, valósággal örvöngött s zajos kiáltásokban adott rajongó szeretetének és örömeinek kifejezést. Sándor fejedelem e lelkesedés láttára mélyen megindult. Könyvek gördültek végig szép, férfias arczán, alig tudott uralkodni magán. Mialatt Riedesel báróval lement a kikötő hidjának lépcsőjén, egyre zúgott feléje a lelkes hurrah.



SÁNDOR FEJEDELMET DIADALLAL VISZIK TISZTJEI RUSCSUKBA.